

מאמר

וירח הוי' את ריח הניחוח תש"מ

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

הוצאה שני'

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' משה ב"ר דוד העניך ע"ה

זאקליקובסקי

נפטר בשם טוב ליל ש"ק פי תזו"מ

בדר"ח אייר, גבורה שבתפארת, ה'תש"פ

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי משפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

הוספה

בי"ה. כה' תמוז תשי"ד
ברוקלין

מרת ... תחי'

ברכה ושלוש!

קבלתי פ"י עבודה בקשת ברכה להטבת בריאותה, ואזכירה על הציון הקי של כ"ק מוי"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע לבריאות הנכונה, ותקותי שתוכל לבשרני טובות בזה.

ובדאי למותר לעוררה אשר אצל איש ואשה הישראלים הגשמיות והרוחניות יחד ילכו, כי הרי הם גוי אחד בארץ, היינו נושאי דגל האחדות ד' אחד ותורה אחת וממשיכים האחדות בכל העיניים, ואם זקוקים לאיזה דבר בגשמיות הרי בטח קשור בזה ג"כ חסרון ברוחניות, וכשמתקנים העיניים ומוסיפים בהם ברוחניות ממשך זה תוספת ברכה והצלחה בגשמיות, וכבר הורה לנו בורא עולם הדרכים והאמצעים לבריאות האדם ברוחניות בתורתו הקי תורת חיים גם כפשוטו, וככל אשר תוסיף וכן ככל אשר יוסיפו בני משפחתה בלימוד התורה ובהידור בקיום המצות יוסיף השי"ת בהמצטרך לה גם בבריאות הגוף, ובפרט נוגעת התוספת בחנוך הבנים והבנות, וכידוע המשל אשר הוספה קטנה בגרעין או בשתיל רך, נצמח מזה שינוי גדול במשך השנים כשיהי' לאילן, ועד"ז ח"ו להיפך, והשי"ת יזכה אותה ואת בעלה למלאות תפקידם בתור אחראים לרוחניות ילידיהם שי' בשלימות על ידי חינוך על טהרת הקדש מבלי פשרות.

בברכה לבשו"ט בכל הני"ל

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

גוי אחד בארץ: שמואל"ב ז, כג. ועוד. וראה "היום יום" כו אלול.
נושאי דגל האחדות: ראה גם אג"ק ח"ח אגרת ביתקכו. ח"ט אגרת ביתתצו.

ד' אחד: ואתחנן ו, ד.

ותורה אחת: לשון הכתוב — בא יב, מט. ועוד.

תורת חיים: נוסח התפלה (ברכת שים שלום).

וכידוע המשל .. בגרעין או בשתיל רך כו': ראה גם אג"ק חכ"ו אגרת ט'תרכו, ובהנסמן בהערות שם. ובכ"מ.

©

Published and Copyright 2020 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2020

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

וזהבם אתם¹¹¹, ועאכו"כ בנערינו ובזקנינו ובבנותינו¹¹², קהל גדול ישוּבו הנה¹¹³. ויקויים היעוד ונגלה¹¹⁴ כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו (שגם הבשר הגשמי למטה יראה) כי פי הוי' דבר, כיון שיתבטלו כל ההעלמות וההסתרים, והיתה להוי' המלוכה¹¹⁵ (גם ע"י כל העולם כולו, כל שבעים אומות העולם וכל השייך להם), בקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, במהרה בימינו ממש.

בס"ד.

פתח דבר

הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה וירח ה' את ריח הניחוח, שנאמר בהתועדות מוצאי ש"פ נח, אור לז' מרחשון, ה'תש"מ, הנחה בלתי מוגה (הוצאה שני' עם איזה תיקונים).

*

במאמר זה מדובר גם אודות גודל הקושיא ע"ד החושך כפול ומכופל שבסוף זמן הגלות, בעקבות מאורעות בלתי־רצויים — בנוגע לשלוחי מצוה כו' — שאין עליהם ביאור והסבר כלל, והתקוה החזקה — ע"פ הבטחת רבותינו נשיאנו — שזהו המאורע האחרון, ומתחיל כבר טוב הנראה והנגלה בגלוי.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות־קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שזוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", — ובתוכם חסידים ותמימים ושלוחים, שהלכו לעולמם בשבועות האחרונים, בתקופת המגיפה הנוראה הפוקדת את העולם כולו — ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ב' אייר, תפארת שבתפארת, ה'תש"פ,
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

(114) ישעי' מ, ה.

(115) עובדי' א, כא.

(111) ישעי' ס, ט.

(112) בא' י, ט.

(113) ירמי' לא, ז.

חוטב עציץ ושואב מימין⁹⁹ (כמבואר בלקו"ת¹⁰⁰ שהם בדוגמת עשר המדריגות שבנפש האדם), ועז"נ אתם נצבים גו' כולכם לפני הוי' אלקיכם, שזהו"ע השלום וקירוב הלבבות, ואהבת לרעך כמוך¹⁰¹, כמוך ממש, עד שנעשים לאחדים כאחד¹⁰², כולם בשה, שזהו אמיתית ענין השלום שנמשך מהקב"ה שהשלום שלו¹⁰³, שלהיותו למעלה מכל מדידה והגבלה, למעלה מהזמן וכו', הרי גם ההמשכה ממנו היא באופן דלא שניתי. וענין זה קשור עם עבודת כל אחד מישראל באופן שכל עניני עבודתו, הן העבודה דכחות מקיפים והן העבודה דכחות פנימיים, הם באופן דלא שניתי, כיון שהם מיוסדים על עיקרה ושרשה של כללות העבודה, שזהו ענין הקבלת עול (כמבואר בתניא¹⁰⁴), וזוהי גם נקודת המס"נ. ונמצא, שענין השלום קשור עם תנועת המס"נ שהיא באופן דלא שניתי, שלכן מגיעים על ידה להבחי' דאני הוי' לא שניתי (כנ"ל ס"ג).

ז) **וענין** זה נותן כח ונעשה כלי ממשך ברכת הוי' ללא שינויים (לא שניתי), גם בנוגע לקיום העולם באופן דלא ישבותו, החל מתחילת השנה, באופן שמתעשרת בסופה¹⁰⁵, כידוע הפירוש¹⁰⁶ שבסופה היינו מיד לאחר תק"ש, שאז נמשכים כבר כל הענינים באופן של עשירות (ראתה מחוייב לעשרו) שלא בערך יותר מדי מחסורו אשר יחסר לו¹⁰⁷. ובאופן כזה יוצא כל אחד מישראל לעבודתו בעולם, ומקיים הציווי שנאמר (בתחלת הסדרה שהתחילו לקרוא בתפלת מנחה) לאברהם (אחד הי' אברהם¹⁰⁸, ואח"כ נעשה ציווי ונתינת כח לכל אחד מישראל), לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך גו' (כמבואר בדרושי לך לך¹⁰⁹ שהו"ע היציאה מהרגילות והטבע כו'), ועי"ז ואברכך ואגדלה שמך והי' ברכה גו', עד שנברכו בכך כל משפחות האדמה, שמתברך גם מכל עמי הארץ, ועי"ד מ"ש לעת"ל ועמדו זרים ורעו צאנכם¹¹⁰, ועד"ז נעשה עוד בזמן הגלות, שלא זו בלבד שעמי הארץ אינם מפריעים לבנ"י, אלא אדרבה, שמסייעים להם, כי כבר נעשה מעמד ומצב שלכל בני' הי' אור במושבותם. ולוקחים עמהם את כל הניצוצי קדושה שנתבררו, כספם

בס"ד. מוצאי ש"פ נח, וא"ו מרחשון, ה'תש"מ

(הנחה בלתי מוגה)

וירח הוי' את ריח הניחוח ויאמר הוי' גו' לא אוסיף גו' ולא אוסיף עוד גו', (וממשיך) עוד כל ימי הארץ גו' לא ישבותו, ועד להמשך הדברים אודות הכריתת ברית של הקב"ה עם נח לדורותיו אחריו ע"י אות הקשת בענן². ואיתא במדרש³, וירח ה' את ריח הניחוח, הריח (הקב"ה בקרבנות שהקריב נח) ריחו של אברהם אבינו עולה מכבשן האש, וירח ריח של חנני' מישאל ועזרי' עולין מכבשן האש (בימי נבוכדנצר), (וגם) הריח ריח (המס"נ שב) דורו של שמד. ומסיים, הה"ד זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה (זה דורו של שמד שהיו דורשין ה' ית' בכל נפשם⁴), והיינו⁶, שבדורו של שמד יש כמה מניעות ועיכובים כו', ובכ"ז הנה כל ישראל עומדים חזק על מעמדם, וכל דרישתם הוא להיות מבקשי פניך (פניך דייקא, הפנימיות דהוי'), והטעם הוא — יעקב סלה, לפי שענינם הוא להיות יעקב, היינו, יהודי שלם בקיום התורה והמצוות [ועוד יש להוסיף בזה, ע"פ המבואר בכ"מ⁷ שיעקב הוא יו"ד עקב, והיינו, שנמשך מהיו"ד דשם הוי'⁸ (ולמעלה מזה⁹) עד לעקב, למטה מטה], ובאופן דסלה, שמורה על הנצחיות (שלא שייך בזה שינויים), כמארז"ל¹⁰ כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק.

וידוע דיוק רבותינו נשיאינו בזה¹¹, מהו הטעם שבשביל הכריתת ברית עם נח (החל ממ"ש ולא אוסיף גו' עוד כל ימי הארץ גו' לא ישבותו, שגם זה חלק מהכריתת ברית) הי' צורך בענין המס"נ דוקא. ועוד זאת, שבענין המס"נ גופא חשיב ג' מדריגות, ומשמעות הדברים, שסדרם הוא מלמטה למעלה, החל מהנסיון והמס"נ של אברהם אבינו בכבשן האש, ואח"כ גם המס"נ של חנני' מישאל ועזרי', שכיון שאז היתה אצלם

(106) ראה לקוטי לוי"צ אגרות קודש ע' תכא.
(107) פ' ראה טו, ת. וראה כתובות טז, ב.
(108) יחזקאל לג, כד.
(109) ראה סד"ה לך לך תרס"ז (המשך תרס"ו ע' שצו [תקנד]). ועוד.
(110) ישעי' סא, ה.

(99) נצבים כט, ט"י.
(100) ר"פ נצבים.
(101) קדושים יט, יח.
(102) לקו"ת שם.
(103) שהש"ר פ"א, א (בסופו).
(104) רפמ"א.
(105) ר"ה טז, ב.

(7) תו"א ויצא כא, א. וישב כט, א. ובכ"מ.
(8) ראה אוה"ת ויצא קצב, א (בשוה"ג).
(9) ראה לקו"ש ח"כ ע' 270.
(10) עירובין נד, א.
(11) רד"ה זה עדר"ת (המשך תער"ב ח"א ע' תלו. בהוצאה החדשה — ח"ב ע' תר), תשי"ח (סה"מ תשי"ח שם).

(1) פרשתנו ח, כא-כב.
(2) שם ט, ט ואילך.
(3) ב"ר פל"ד, ט.
(4) תהלים כד, ו.
(5) פי' מת"כ.
(6) ראה ד"ה זה תשי"ח בתחלתו (סה"מ תשי"ח ע' 67).

במלחמה (במכ"ש וק"ו מהמעמד ומצב שעליו נאמר חבור עצבים אפרים גו'), ויתירה מזה (באופן שבאין ערוך), שאין צריכים למלחמה כלל, כפי שמבאר אדמו"ר האמצעי בארוכה⁸⁶ על הפסוק⁸⁷ פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי, שאף שבעבר הי' קס"ד לענין של קרב, הנה אמיתית הענין דפדה בשלום הוא כאשר מלכתחילה אין ענין של קרב, ואפילו לא קס"ד לקרב, שלכן אין צורך אפילו להטלת אימה ופחד (תפול עליהם אימתה ופחד⁸⁸), כיון שנעשה שלום אמיתי כו'.

ו) ובעומק יותר, דהנה ידוע המבואר בדרושי פ' נח (החל מתורה אור⁸⁹, ועד לדרוש הידוע ד"ה החלצו⁹⁰) גודל מעלת שם הוי' (שעם היותו אחד מז' השמות שאינם נמחקים⁹¹, הנה דוקא הוא נקרא שם העצם⁹² שם המיוחד⁹³ ושם המפורש⁹⁴), שבכל השמות שבשאר הספירות, רק האור הוא משם הוי', והחידוש שבשם הוי', שענינו בספירות הוא ספירת התפארת, שגם הכלי הוא מבחי' שם הוי'. והיינו, שאף שאור וכלי הם ב' הפכים, שלכן הנה אפילו בשמות שאינם נמחקים יש חילוק בין האור לכלי, מ"מ, בשם הוי' נעשים האור והכלי ענין אחד. וזהו גם שענינו של שם הוי' כפי שנמשך בספירות שבסדר השתלשלות הוא ספירת התפארת, שהיא בקו האמצעי שמחבר קו הימין וקו השמאל, וזהו גם ענינה של תפארת שנעשית מהחיבור של חסד וגבורה, ועד לעצם התפארת שהיא למעלה באין ערוך מזה שכוללת חסד וגבורה⁹⁵. וענינו בעבודת האדם הו"ע השלום והאחדות, כי, אתם קרויין אדם⁹⁶, ע"ש אדמה לעליון⁹⁷, וכשם שלמעלה ישנם עשר ספירות, כמו"כ ישנם באדם עשר כחות, כנגד עשר ספירות עליונות שנשתלשלו מהן⁹⁸, וכמו"כ באדם הכללי, כל עם בני' ביחד, ישנם עשר הסוגים, מראשיכם שבטיכם עד

86) ד"ה פדה בשלום פי"א (שערי תשובה נבוכים ח"א פס"א ואילך. עיקרים מאמר ב פרק כח. ח"א נח, ג"ד).
87) תהלים נח, יט.
88) בשלח טו, טז.
89) י, ב ואילך. וראה גם תו"ח שם סד, ב ואילך. אוה"ת שם (כרך ו) תתוסז, א ואילך.
90) לקו"ת מטות פו, א ואילך. סה"מ תרנ"ט ס"ע סז ואילך.
91) שבעות לה, א. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב.
92) כסף משנה הל' ע"ז פ"ב ה"ז. פרדס שער יט (שער שם בן ד) פ"א ואילך. מורה
נבוכים ח"א פס"א ואילך. עיקרים מאמר ב פרק כח.
93) סוטה לח, א. סנהדרין ס, א.
94) סוטה וסנהדרין שם. רמב"ם הל' יסוה"ת שם. וראה בארוכה פרדס שם.
95) פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ב. סה"מ תרנ"ג ע' רח. תרס"ה ע' נט. אעת"ר ע' קו. המשך תער"ב פק"ג (ח"א ס"ע ריח ואילך. בהוצאה החדשה — ח"א ע' רצו).
96) יבמות סא, רע"א.
97) של"ה כ, ב. שא, ב. ובכ"מ.
98) תניא רפ"ג.

התמי' והקושיא גדולה ביותר, שלאחרי שישנו כבר ביהמ"ק, וישנו הענין דוישב שלמה על כסא הוי'¹², איך יתכן שיהיו עכו"ם מרקדין בהיכלו (כדברי הגמרא במסכת יומא¹³), הרי המס"נ שלהם גדולה יותר. ולאחרי כן, בדורו של שמד, המס"נ היא גדולה יותר באין ערוך, כיון שהקושיא היא גדולה עוד יותר: היתכן¹⁴ שלאחרי כל אריכות הגלות והגזירות והשמדות רח"ל שעברו בני', נמצאים עדיין בגלות, והיתכן שעדיין ישנו חושך כפול ומכופל, ועד שמזמן לזמן ישנם מאורעות כאלה¹⁵ שאין עליהם ביאור והסבר כלל, ומכל צד ופנה אינם מובנים כלל. ואעפ"כ, הנה גם במעמד ומצב זה נאמר על בני' זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה, היינו, שלאחרי כל ההעלמות וההסתרים הנה כל דרישתם היא להיות מבקשי פניך, וענין זה נמשך אצלם עד לבחי' העקב (יעקב), ובאופן שאין לו הפסק (סלה). ויש להוסיף בביאור לשון הכתוב זה דור דורשיו גו' (שנאמר בעיקר על דורו של שמד¹⁶), זה דייקא, שהוא דור הקשור עם בחי' זה, שמורה על הענין דמראה באצבעו ואומר זה¹⁶, ועד להמבואר בכ"מ בארוכה¹⁷ גודל מעלת בחי' זה, כמארז"ל¹⁸ כל הנביאים (גם הגדולים שבהם) נתנבאו בכה, ורק משה נתנבא בזה. ומכל זה מובן גודל מעלת המס"נ של דור זה. וכידוע גם תורת רבותינו נשיאינו¹⁹ עה"פ²⁰ והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, שקאי בעיקר על הדור דעקבתא דמשיחא, אשר מבלי הבט על גודל ההעלם וההסתה, עומדים במס"נ כו'. ואעפ"כ, הנה ענין המס"נ דדורו של שמד, שזהו תכלית העילוי בענין המס"נ, מקשרים עם הכריתת ברית דנח (שכאשר וירח הוי' את ריח הניחוח, הריח גם ריח המס"נ שבדורו של שמד). ולכאורה, הרי ידוע בנוגע לג' הענינים דכריתת ברית, הכר"ב עם נח, הכר"ב עם אברהם, והכר"ב עם משה (כמשנת"ל²¹, ובארוכה בדרושי רבותינו נשיאינו²²), שהכר"ב עם נח היתה על קיום העולם, בחי' חיצונית

12) דברי הימים"א כט, כג.
13) סט, ב.
14) כ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר בהתרגשות גדולה, ובקול חנוק מבכי (המו"ז).
15) ראה לקמן הערה 55.
16) שמו"ר ספכ"ג.
17) ראה אוה"ת בשלח ע' תקל ואילך.
18) סה"מ תרל"ה ח"א ע' פז ואילך. תרנ"ד ע' קנג ואילך. ד"ה עם זו יצאתי תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' רנ ואילך).
18) ספרי הובא בפרש"י עה"ת מטות ל, ב.
19) סה"מ עטרי"ת ע' תסד. תרפ"ט ע' סט.
20) תרצ"ז ס"ע 298 ואילך. היש"ת ע' 237. שיחת כ' כסלו תרצ"ד (לקו"ד ח"א קי, א).
21) בהעלותך יב, ג.
22) שיחת ב' מרחשון שנה זו — לקו"ש ח"כ ע' 372 ואילך.
22) אוה"ת תשא ע' איתתמו ואילך. ע' ב"ז ואילך. ד"ה הנה אנכי כורת ברית תר"ל, תרנ"ד.

העולמות, והכר"ב עם אברהם היתה על תומ"צ (שהתחיל כבר אצל אברהם, כמארו"ל²³ קיים אברהם אבינו את כל התורה כולה), והכר"ב עם משה היתה על ענין התשובה (שבזה נכלל גם הענין דעתיד לאתבא צדיקייא בתיובתא²⁴, שמביא לתכלית השלימות בעולם, ועד לתכלית השלימות בכל העולמות כולם). ואילו כאן מצינו שתכלית השלימות של עבודת בני"י (המס"נ דדורו של שמד) קשורה עם הכריתת ברית דנח, שענינה בגלוי שייך רק לקיום העולם.

(ב) **ונקודת** הביאור בזה²⁵, ע"פ משנת"ל²¹ בביאור מ"ש²⁶ ויזכור אלקים את נח ואת כל החי' ואת כל הבהמה אשר אתו בתיבה גו' [שענין זה הי' עוד בהיותו בתיבה, לפני שוירח ה' את ריח הניחוח]. שאע"פ שענין זה הי' קודם שניתנו התורה ומצוותי', הנה זכרון זה, שהי' מתוך אהבה, כמ"ש²⁷ וגם את נח באהבה זכרת, הי' על נח מצד עצמו, והיינו מצד עצם מעלת נש"י, שהאהבה אליהם היא אהבה פנימית ועצמית²⁸. וזהו גם מ"ש ויזכור אלקים גו', ופירש רש"י, זה השם מדת הדין היא ונהפכה למדת רחמים, שמזה מובן, שהם רחמים נעלים ביותר, ע"ד האהבה פנימית ועצמית. ולכן מזכירים פסוק זה בפסוקי זכרונות שבמוסף דר"ה, שפסוקים אלו פועלים לאשר²⁹ את כל הענינים דר"ה, שאז³⁰ נעשית ההמשכה ממקורא ושרשא דכלא עד לעצמות ומהות, ומשם נמשך עד למטה מטה בפנימיות העולמות, ועי"ז נעשה שינוי עיקרי גם בחיצוניות העולמות. וזהו מה שהכר"ב דנח קשורה עם הענין דלא ישבותו, דהנה מבואר בארוכה בכ"מ³¹ מ"ש בעקידה³² שישנם ב' אופנים שמהם יודעים גדלותו ושבתו של הקב"ה, הא', מצד ענין הנסים (שזהו"ע ששייך לחודש ניסן והחדשים שלאחריו), והב', מצד ענין הטבע (שזהו"ע ששייך לחודש תשרי), ומבואר שם, שדוקא בהנהגת הטבע באופן דלא ישבותו רואים הענין דאני הוי' לא שנית³³, שענין זה שייך רק בעצמות

(23) יומא כח, ב.
 (24) לקו"ת ר"ה נח, ד. האזינו עה, סע"ב.
 (25) שמע"צ צב, ב. שה"ש מה, א. נ, סע"ב. וראה זח"ג קנג, ב.
 (26) בהבא לקמן — ראה גם לקו"ש ח"כ ע' 34 ואילך (ממאמר זה).
 (27) פרשתנו ח, א.
 (28) מוסף דר"ה — ברכת זכרונות.
 (29) ראה המשך תער"ב פרק רא (ח"א ע' תח).
 (30) סידור (עם דא"ח) רמו, ב.ג.
 (31) אוה"ת בראשית יח, ב ואילך. רד"ה החודש תרנ"ד. תרס"ו. תרע"ח (דפ' החודש). ועוד. וראה לקו"ש ח"י ע' 150 ואילך.
 (32) פ' בא עה"פ החודש גו' (שער לח).
 (33) מלאכי ג, ו.

הוי'. והענין בזה, דהנה ידוע המבואר בארוכה בהמשך וככה⁷³, שכללות הענין דתיבת נח שבה היו כל החיות והבהמות ביחד, הוא בדוגמת השלום דלעת"ל, כמ"ש⁷⁴ וגר זאב עם כבש גו' (ודוגמתו גם במצות סוכה, שנקראת סוכת שלומך⁷⁵). וכל זה קשור עם ענין הדעת, שהרי השלום דלעת"ל יהי' עי"ז שמלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים⁷⁶ (וגם במצות סוכה מודגש ענין הדעת⁷⁷, כמ"ש⁷⁸ למען ידעו דורותיכם גו'). וענינו בעבודה, שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם⁷⁹, ואמרו רז"ל⁸⁰ כל העוסק בתורה לשמה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. וענין זה שייך למשנת"ל בענין וירח הוי' את ריח הניחוח, שהו"ע ריח המס"נ דדורו של שמד, כי, ענין השלום הוא חיבור הפכים⁸¹, והרי הענין דחיבור הפכים ישנו גם באופן הנהגת דורו של שמד, שאע"פ שזהו דור שלכאורה הוא היפך השלום, ועד שישנם מאורעות שהם היפך הסברה כו' (כנ"ל), ואעפ"כ, הנה לא זו בלבד שאין זה מונע ח"ו לעבודת הוי', אלא אדרבה, שע"ז ניתוסף עוד יותר בעבודתו, שנעשית מתוך מס"נ כו'.

ויעוד זאת, דהנה נת"ל (ס"ד) שהמס"נ צ"ל רק בכח, ובאופן של הרחבה כו'. והרי הכלי לזה הוא ע"י ענין השלום, כי, ע"י השלום פועלים שאפילו במעמד ומצב דעצבים רח"ל, הנה חבור עצבים אפרים הנח ל⁸², ועד שגם בעוה"ז הגשמי והחומרי ה"ה יוצאין למלחמה ונוצחין⁸³, ועאכו"כ כשנמצאים במעמד ומצב שלאחרי העבודה דחודש תשרי, שהוא הראשית של כל השנה כולה, וכבר נפעל הענין דבקשו פני את פניך הוי' אבקש, וכבר נמשכו בגלוי כל עניני העבודה דחודש תשרי, שהם עבודות כלליות על כל השנה, ועד לסיום וחותם עבודות אלו בעבודה דשמח"ת, כפתגם רבותינו נשיאינו⁸⁴ שמצות היום היא בניגונים וריקודים, שבזה שוים כל בני"י (כמבואר בכ"מ⁸⁵), הרי בודאי שמנצחים

(73) תרל"ז פצ"ה-צו (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרכט ואילך). וראה גם מאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' נו. ועם הגהות — אוה"ת פרשתנו (כרך ג) תרסט, א ואילך.
 (74) ישע"י יא, ו.
 (75) סוף ברכת ק"ש בתפלת ערבית.
 (76) ישע"י שם, ט.
 (77) המשך וככה הנ"ל פצ"ו (סה"מ תרל"ז שם ע' תרלג ואילך).
 (78) אמור שם, כג. וראה ב"ח או"ח ר"ס תרכה.
 (79) רמב"ם סוף הל' חנוכה.
 (80) סנהדרין צט, ב.
 (81) ראה תניא אגה"ק ס"ל.
 (82) הושע ד, יז. וראה ב"ר פל"ח, ו.
 (83) ראה תו"ח פרשתנו עד, סע"ד ואילך.
 (84) סה"ש תש"ה ע' 58.
 (85) ראה סד"ה ביום השמע"צ שבהערה

היתה הנהגת דוד מלך ישראל, ניתנה הרשות והיכולת לכל אחד מישראל שגם הוא יתנהג בגלוי באופן דמפזז ומכרכר כו'. וכל זה, לאו דוקא במצוה שענינה בגלוי הוא שמחה, כמו מצות שמח"ת וזמן שמחתנו, ומצות שמחת בית השואבה, כמ"ש⁶² ושמתם לפני הוי' אלקיכם שבעת ימים, כדאיתא בירושלמי⁶³ שבשמחת לולב הכתוב מדבר — שהרי בהמשך לענינים אלו מסיים הרמב"ם וחותם אודות השמחה בעשיית המצוה כו', היינו, שכך צריך להיות בכל מצוה. ולכן, הנה גם כאשר ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה⁶⁴, אינו מתפעל מההעלמות וההסתרים, אלא הולך בקומה זקופה⁶⁵, ומתוך שמחה, ועי"ז פורץ את כל הגדרים וכל המדידות וההגבלות⁶⁸.

ואילו בנוגע לענין המס"נ — הרי זה נעשה ע"י נשמה בגוף, באופן טוב ומתוך הרחבה, באופן של מס"נ בכח, דכיון שבמקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא (כתורת הבעש"ט⁶⁶), הרי זה נחשב כמו מס"נ בפועל. אבל, כיון שרצונו של הקב"ה שבני"י יעבדו עבודתם בשמחה, כמ"ש⁶⁷ עבדו את ה' בשמחה, ויודע מעמדם ומצבם כו', שדעתם קצרה⁶⁸, לכן, נוטל ומסלק את כל הנסיונות וכל ההעלמות וההסתרים, ועוד כשנמצאים בימי הגלות, בחושך כפול ומכופל דדרא דעקבתא דמשיחא, קודם ביאת משיח צדקנו, הנה למרות שבני"י הם במעמד ומצב של כבשה אחת בין שבעים זאבים, גדול הוא הרועה שמצילה ושומרה⁶⁹, ובאופן שלכל בני ישראל הוי' אור במושבותם⁷⁰.

(ה) **ויש** להוסיף בכל האמור לעיל, בהקדם המשך הביאור בכללות ענין הקרבנות שהקריב נח. דהנה כתיב⁷¹ ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור גו', אמר, לא צוה לי הקב"ה להכניס מאלו שבעה שבעה אלא כדי להקריב קרבן מהם⁷², והיינו, שהקרבנות שהקריב נח הם מהבהמות ועופות שהיו עמו בתיבה. ומזה מוכן, שהשייכות של הקרבנות דנח לתיבה היא גם בנוגע לפנימיות הענינים, וגם בנוגע להוראה בעבודת

(62) אמור כג, מ. רמב"ם שם פ"ח ה"ב.
 וראה לקו"ש ח"ז ע' 267 ואילך.
 (63) סוכה פ"ג ה"א.
 (64) ויצא כח, י.
 (65) ראה פרש"י בחוקתי כו, יג.
 (66) כש"ט בהוספות ס"ח. וש"נ.
 (67) תהלים ק, ב.
 (68) פיוט בתפלת נעילה. ועייג"כ ברכות כט, ב.
 (69) ננחומא תולדות ה. אסת"ר פ"י, יא.
 (70) בא י, כג.
 (71) פרשתנו ה, כב.
 (72) פרש"י עה"פ. וראה גם שם ז, ב.

ומהות, שהוא למעלה מכל שינויים, להיותו למעלה מכל עניני גילויים והשפעות והארות, ולכן שם דוקא יכול להיות אמיתית הענין דלא שנית.

(ג) **ועפ"ז** יש לבאר הטעם שבשביל הכריתת ברית דנח לא הוי' מספיק הענין דוירח הוי' את ריח הניחוח שמצד הקרבנות של נח עצמם (כפשטות הכתובים), שבכל הקרבנות כולם ישנו הענין דריח ניחוח³⁴, אלא הוצרך להיות בזה ריח המס"נ דאברהם, חנני' מישאל ועזרי', ועד לדורו של שמד. ובהקדם ביאור כללות הענין דעבודת הקרבנות מצד עצמם, דהנה, מבואר בכ"מ (בספרי טעמי המצוות, ספרי מוסר, וגם בקבלה וחסידות)³⁵, שבשעת הקרבת הקרבן צריך האדם לשער ולתאר בנפשו שכל הענינים שנעשים עם הקרבן, הרי זה כמו שנעשים בו (בנפשו הבהמית), אלא שהקב"ה בחסדו הגדול לוקח ממנו תמורה. וכמו בענין התענית, שעז"נ³⁶ יהי רצון מלפניך שיהא חלבי ודמי שנתמעט כאילו הקרבתי לפניך כו', ויתירה מזה בענין הקרבן, שיש בו הקרבת חלב ודם, שזהו עיקר הקרבן³⁷. ועוד זאת, כמ"ש הבחיי³⁴ שענין הקרבן הוא מלשון קירוב, שמקרב הכחות כו' (כמבואר בארוכה בדרושי ההילולא של נשיא דורנו³⁸), ועד שרזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס³⁹. ובזה גופא ישנו החילוק בין קרבנות לקטורת, דאף שבשניהם ישנו ענין הריח, מ"מ, הריח דקטורת הוא באופן נעלה יותר⁴⁰, ובקטורת גופא יש חילוק אם ריח הקטורת מגיע בנקב הימני או בנקב השמאלי דפרדשקא כו'⁴¹. אמנם, בקרבנות דנח ניתוסף ענין נעלה יותר, שזהו הריח דמס"נ, ובריח המס"נ גופא באופן דהלוך ועולה, מעלין בקודש⁴², עד למס"נ של הדור שלגביו היתה עיקר ענוותנותו של משה רבינו, כיון שדוקא ענין המס"נ מגיע בבחי' העצמות, שעליו נאמר אני הוי' לא שנית, שמשם נמשך להיות קיום העולם באופן דלא ישבותו.

והענין בזה, דהנה, אע"פ שרזא דקורבנא עולה עד רזא דאין סוף, הרי מבואר בארוכה בדרושי חסידות⁴³ שאין סוף הוא ג"כ תואר

(34) ויקרא א, ט.
 (35) רמב"ן ובחיי ויקרא שם. תורת העולה להרמ"א ח"ב פ"א.
 (36) ברכות יז, א.
 (37) ראה בארוכה ד"ה איזהו גבור תרצ"ו (סה"מ תרצ"ו ע' 129 ואילך).
 (38) סה"מ ה'ש"ת ע' 113.
 (39) ראה זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב.
 (40) ד"ה וירח עדר"ת הנ"ל (שם ע' תמא ואילך).
 (41) ראה זח"ג קל, ב (אד"ר). המשך תער"ב שם פרק רכב.

וגדר, והיינו, ששייך לומר על זה ראש וסוף, וצריך לשלול ולומר שאין לו סוף, ולכן, א"ס הוא שם על ענין הספירות (ועכ"פ דרגא שבה שייך ענין הספירות), שקאי על ספירת הכתר, אבל לא על עצמות ומהות ח"ו, שהוא למעלה מגדר ראש וסוף כו'. אך כדי להגיע לבחי' העצמות, אני הוי' לא שניתי, הרי זה ע"י התנועה בנפש שהיא ג"כ באופן דלא שניתי, שזהו"ע המס"נ. וזהו גם מ"ש בהמשך הפסוק אני הוי' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם (שב' ענינים אלו קשורים זכ"ז, כמובן מהפירוש בזה)⁴⁴, שהנביא מתמה על ישראל, דמאחר שאני הוי' לא שניתי, מפני מה לא כליתם כו'), והיינו, שהענין דאני הוי' לא שניתי קשור עם הנהגת בני' באופן שאתם בני יעקב לא כליתם, יעקב דייקא (כמו בפסוק זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה), והיינו, כפי שבנ"י נמצאים במעמד ומצב שנקראים בשם יעקב, מלשון עקב, החל מירידת הנשמה בגוף למטה דוקא, ה"ה עומדים כפי שהם מצד העצם, עד ששום דבר לא יכול להזיז אותם כו' (שזהו"ע דסלה, שאין לו הפסק).

ד) **והנה** כל האמור לעיל מודגש יותר עתה, כשנמצאים לאחרי העבודה דחודש אלול, שבמשך כל החודש אומרים בקשו⁴⁵ פני את פניך הוי' אבקש⁴⁴ (שזהו תוכן הענין דזה דור דורשיו מבקשי פניך), ומסיימים קוה אל ה' גו' (וחוזרים וכופלים) וקוה אל ה'⁴⁶ (כדברי הגמרא במסכת ברכות⁴⁷ שזה מהדברים שצריכים חיזוק), ולאחרי זה נעשית כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה, ועד שנמשך בגילוי ביום שמח"ת, בשמחה בלי הגבלות, שבאופן כזה חוגגים זמן שמחתנו, לשון רבים⁴⁸, ישמח⁴⁹ הוי' במעשיו, וישמח ישראל בעושיו⁵⁰, כפי שנכללים שניהם בתיבה אחת (שמחתנו)⁵¹, ועד שהשמחה באה בניגונים וריקודים, והיינו, שהשמחה נמשכת וחודרת אפילו ברגלים⁵², ועד שהרגלים הם במעמד ומצב שמגביהים ומנשאים ופועלים ענין הריקוד גם בהראש, ופועלים ענין הריקוד גם בהתורה, ואפילו כפי

(42) ברכות כח, א. וש"נ.
 (43) ראה ד"ה ויולך תרס"ו (המשך תרס"ו)
 ע' קסו [רכן] ואילך.
 (44) תו"א יתרו סז, א. לקו"ת ר"ה סא, ד.
 (45) תהלים כז, ח.
 (46) שם יד.
 (47) לב, ב.
 (48) ראה לקו"ת שמע"צ פח, ד ואילך.
 (49) לשון הכתוב — תהלים קד, לא.
 (50) לשון הכתוב — שם קמט, ב.
 (51) ראה לקו"ת ח"ג ע' 782. ועוד.
 (52) ראה גם שיחת ש"פ שמיני תשט"ו (תו"מ ח"ד ע' 58).

שהיא למעלה מהבנה והשגה (כידוע ביאור רבותינו נשיאינו⁵³ בענין ההקפות, שרוקדים עם התורה כפי שהיא כרוכה במפה ועטופה במעיל, שזה מורה על דרגא נעלית יותר בתורה, כפי שהיא למעלה מהבנה והשגה. ובדוגמת כללות ענין ההקפות, שלא נתפרש בתושב"כ, ואפילו אינו הלכה למשה מסיני בתושב"כ, אלא רק מנהג, שזה מורה על גודל מעלת הענין כו', כמבואר בלקו"ת⁵⁴). אך לאחרי כל העילויים, רואים אח"כ שישנו חושך כפול ומכופל, ועד להענין שאירע עם שלוחי מצוה וכו' וכו'⁵⁵. ואעפ"כ, עומדים במעמד ומצב דיעקב סלה, שעומדים בתוקף שאין לו הפסק (סלה), ובאופן שנמשך עד להעקב כפשוטו (יעקב), ועד למעמד ומצב דזה דור דורשיו גו', באופן שמראה באצבעו ואומר זה, למרות החושך כפול ומכופל שאין למטה הימנו.

אמנם התקוה חזקה — ע"פ הבטחת רבותינו נשיאינו⁵⁶ — שזהו המאורע האחרון, ולא תקום פעמיים⁵⁷ רח"ל, ובזה מסתיים (דערמיט ענדיקט זיך) כל מה שהי' בעבר כו', ומתחיל כבר טוב הנראה והנגלה בגלוי, באופן שיכולים להיות בשמחה גלוי, כיון שנעשה שינוי עיקרי בפנימיות העולמות (כפי שנעשה בתקיעת שופר, כנ"ל ס"ב), ועי"ז נעשה שינוי עיקרי גם בחיצוניות העולמות. ואף שלכאורה אין זה נראה עדיין לעיני בשר, הרי כן הוא בפועל, ועד שרואים זאת גם בגלוי, כיון שבוקעים (מ'ברעכט דורך) את כל המדידות וההגבלות, ובפרט ע"י השמחה⁵⁸, והרי באים עתה משמח"ת, שאז ישנו הציווי יחד עם הנתינת כח על ענין השמחה (בכללות זמן שמחתנו ובפרט בשמח"ת), באופן שתומשך על כל השנה כולה⁵⁹, שתהי' העבודה בשמחה, וכמ"ש הרמב"ם⁶⁰ שהשמחה שישמח אדם בעשיית המצוה כו' עבודה גדולה היא [ואע"פ שזהו ענין הדורש יגיעה גדולה, עבודה גדולה כפשוטו, אעפ"כ, כל אחד מישראל מחוייב בזה], וממשיך, שזהו לפי שכן מצינו אצל דוד מלך ישראל, שנאמר⁶¹ והמלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה' [דכיון שכן

(53) ריש וסוף ד"ה ביום השמע"צ תרפ"ט (סה"מ תרפ"ט ע' סז. ע' פב). וש"נ.
 (54) סוכות פ, ג.
 (55) הערת המו"ל: ביום ה' ד' מרחשון, נרצח בשכונה הרה"ח ר' דוד אקונאָו הי"ד, בהלכו לעסוק בדבר מצוה.
 (56) ראה שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי פ"ג.
 (57) לשון הכתוב — נחום א, ט (וראה לקו"ת ח"ג ע' 306 הערה 55. וש"נ).
 (58) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ע' רכג ואילך.
 (59) ראה אוה"ת סוכות ע' א'תשנו. ברכה ס"ע א'תתסו ואילך. ד"ה צהר תעשה תש"ב פ"ג.
 (60) סוף הל' לולב.
 (61) שמואל"ב ו, טז.